

Дикі та свійські тварини

Автор: Мироненко Тетяна Леонідівна

Матеріал підготовлений вчителем початкових класів **Мироненко Т. Л.**

Тема: Дикі і свійські тварини. Травоїдні, хижі, всеїдні. Ланцюги живлення.

Мета: формувати поняття: рослиноїдні, хижа, всеїдна тварина, вміння розрізняти тварин за способом живлення; поглибити поняття – ланцюги живлення у природі; виховувати бережливе ставлення до тварин.

Обладнання: презентація до уроку.

Зміст уроку

I. Організаційний момент.

II. Повідомлення теми уроку.

1. 1. Бесіда з учнями.

Жива природа – це хто? (рослини, тварини, люди)

Сьогодні ми будемо продовжувати вивчати тих, хто їсть без ложки.

Так, тварин.

Скажуть, будь-ласка, а для чого нам треба знати якнайбільше про тварин?

Підсумок (слайд 1)

- все в природі взаємопов'язане, і від тварин залежить життя рослин, людей та інших тварин:

- треба навчитись розрізняти тварин, бо вони – брати наші менші;

- хочеться знати як людина може використати тварину, не завдаючи їй шкоди;

Поруч з людиною завжди живуть тварини: кошенята, папуги, рибки, цуценята – скільки радості вони нам приносять!

А як приємно зустрітись з білочкою, соловейком, їжачком у природі.

Живуть тварини скрізь: у воді, у повітрі, на землі, у людини і в лісах - їх можна побачити всюди. Людина спостерігає за тваринами, вивчає їх, використовує для своїх потреб.

2. Пояснення вчителя про диких і свійських тварин.

Колись, багато тисяч років тому, всі тварини були дикими. Про те, як почалося одомашнення тварин мало відомо. Вважається, що люди кам'яного віку приручили майже віх свійських тварин. Люди приручили тварин і зробили їх своїми помічниками і друзями. Їх не так багато. Посудіть самі. На землі проживає близько 1, 5 млн. видів тварин, а люди приручили лише декілька десятків. Найдавнішими і найвідданішими домашніми тваринами є собаки. Другою стала свиня. Домашні тварини не можуть жити без допомоги людини, їх потрібно своєчасно годувати, утримувати у чистоті і теплі, лікувати. Для людини вони стали джерелом їжі, робочою силою, просто друзями.

Дикі тварини це ті тварини, які самі собі здобувають їжу, влаштовують житло, виводять потомство.

3. Вправа «Засели будинки» (слайд 2).

Тварини

Дикі

Свійські

Як ви вважаєте:

- Яким тваринам диким чи свійським складніше живеться?
- Як люди можуть полегшити життя диких тварин?

III. Постановка проблеми.

1. Бесіда.

- Для чого тваринам необхідна їжа? Чим живляться тварини?

Ви вже знаєте, що рослини живляться речовинами з неживої природи (слайд 3).

Тварини, на відміну від рослин, беруть їжу з живої природи. Багато хто з них харчується рослинами.

Є тварини, які харчуються іншими тваринами. У природі існують види, що харчуються і рослинами, і іншими тваринами.

Травоїдні, або рослиноїдні – це тварини, які харчуються рослинами. Таких тварин дуже багато. Поїдаючи рослини, вони перетворюють їжу в поживні речовини необхідні для їхнього життя. Деякі з них з'їдають свою їжу двічі (кози, вівці, кролі).

Хижі (комахоїдні та м'ясоїдні) тварини харчуються іншими тваринами.

Всеїдні тварини харчуються як рослинами, так і іншими тваринами (слайд 4).

І зараз ми подивимося чим харчуються деякі тварини.

- Кого ви бачите на малюнку?

(бурий ведмідь, миша, відра)

Чим живиться миша? (слайд 5)

Чим живиться відра? (слайд 6)

Чим живиться ведмідь? (слайд 7)

Таким чином ми можемо скласти табличку (слайд 8).

- Кого ми бачимо на малюнку? (слайд 9)

(хрущ, сарана)

- Як ви вважаєте, чим вони живляться?

Табличка (слайд 10).

- На наступному слайді (11)ми бачимо...? (сонечко, бабка)

Як ви вважаєте, чим вони живляться? До якої групи вони відносяться? (слайд 12)

- Наступні тварини це ... (слайд 13) (тарган, мураха, муха).

До якої групи вони відносяться? (слайд 14)

- Наступна тварина – це.... (жаба) (слайд 15, 16).

До якої групи відносимо цих тварин? (слайд 17)

Ми бачимо серед тварин і риб? Які відносяться до яких груп?

- Наступний слайд (18) нам демонструє тритона, крокодила (ящірку). Група (слайд 19).

- Птахи (слайд 20).

(сова, дятел, голуб).

Голуб – трав'яїдний, дятел – всеїдний, сова – хижа.

2. Розповіді дітей про тварин.

I.p. – всеїдні:

II. p. – хижі;

III. p. рослиноїдні.

V. Ланцюги живлення.

У природі всі живі організми пов'язані між собою.

Зайчик їсть капусту, тобто рослину, а вовк харчується зайцями. Значить, живиться теж рослинами.

Так, якщо рослин буде мало, зайці будуть голодні, і, звичайно ж, будуть гинути й вовки. Це і є ланцюжки живлення.

Ланцюги - це зв'язки (слайд 21).

Діти, допоможіть мені розшифрувати ланцюги живлення (слайди 22-25).

Висновок: у природі все взаємопов'язане. Якщо з ланцюга зникне хоча б одна ланка, то може зникнути й інша. Тож необхідно охороняти природу та її мешканців.

Ланцюг починається з рослини - колорадський жук - сонечко; трава - миша - лисиця - сокіл.

V. Гра «Так» чи «Ні» (слайд 26 - 28).

- Тварини, яких люди розводять у своєму господарстві називаються дикими (ні)
- Тварини, які самі добувають їжу і влаштовують житло називають дикими (так)
- Бджола - це комаха (так)
- Сорока - це зимуючий птах (так)
- Горобець - це перелітний птах (ні)
- Комахи мають 10 ніг (ні)
- Травоїдні - це тварини, які живуть у траві (ні)
- Жаби - це земноводні тварини (так)
- Істотна ознака комах - це 6 ніг (так)
- Риби дихають киснем, розчиненим у воді (так)
- Ведмідь - це всеїдна тварина (так)
- Лось - це рослиноїдні тварина (так)
- Тварини - це частина живої природи (так)
- Черепахи, крокодили - це плазуни (так)
- Риби можуть жити як у солоній, так і у прісній воді (так)
- Тіло, вкрите пір'ям - це істотна ознака комах (ні)
- Тварини мають усі ознаки живих організмів (так)
- Тіло плазунів вкрите вологими лусочками (ні).

V. Підсумок уроку.

- Що нового ви дізнались про тваринний світ? Про що згадали?

Молодці! Добре попрацювали!